

**UCHWAŁA NR XXXVII/341/2017
RADY MIEJSKIEJ W MUROWANEJ GOŚLINIE**

z dnia 30 października 2017 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych Miasta i Gminy Murowana Goślina na 2018 rok**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1875) oraz art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 487 ze zm.) Rada Miejska w Murowanej Goślinie uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Miasta i Gminy Murowana Goślina na 2018 rok, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Murowana Goślina.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2018 roku.

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH MIASTA I GMINY
MUROWANA GOŚLINA NA 2018 ROK**

**URZĄD MIASTA I GMINY MUROWANA GOŚLINA
PLAC POWSTAŃCÓW WIELKOPOLSKICH 9
62-095 MUROWANA GOŚLINA**

www.murowana-goslina.pl

PAŹDZIERNIK 2017 r.

I. WPROWADZENIE

Podstawą prawną działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych jest ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2016 r. poz. 487 ze zm.), która nakłada na organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego obowiązek podejmowania działań zmierzających do ograniczania spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwaniu następstw nadużywania alkoholu, a także wspierania działalności organizacji społecznych i zakładów pracy (art.1 ust.1).

Jako społeczeństwo ciągle jeszcze udajemy, że problemu z nadmiernym spożywaniem alkoholu w gruncie rzeczy nie ma. A jeśli już go widzimy, to wydaje nam się, że dotyczy ludzi z marginesu społecznego, pijących duże ilości alkoholu nie koniecznie spożywczego, tych których czasem widzimy na ulicach. Ponieważ widok osoby pozostającej pod wpływem alkoholu jest coraz rzadszy, uznajemy, że problem alkoholowy uległ w ostatnim czasie znacznemu zmniejszeniu. W rzeczywistości sytuacja wygląda skrajnie inaczej. Alkoholizm jest chorobą liberalną. Uzależnione są gospodynie domowe, mieszkające w pięknych i zadbanych domach, dobrze ubrani menedżerowie na co dzień pracujący w korporacjach, studenci osiągający wybitne wyniki naukowe, czy przedstawiciele establishmentu tacy jak lekarze, politycy, księża. To, co ich odróżnia od osób ze środowisk patologicznych to rodzaj spożywanych alkoholi i styl picia. Jedni piją w domach, inni na towarzyskich spotkaniach, jeszcze inni pod blokiem czy na ulicy. Piją wino, wódkę, piwo, nalewki, whisky lub inne „szlachetne” napoje. Jedni muszą pić codziennie, ba nawet w nocy budzą się na kolejną porcję alkoholu, inni rozpoczynają picie w piątek a kończą w niedzielę wieczorem, żeby w poniedziałek móc wrócić do pracy. Tak czy inaczej to droga do autodestrukcji.

W Polsce ciągle jest duże przyzwolenie społeczne na picie alkoholu a nawet swoista bagatelizacja picia. Prowadzenie auta „po jednym” mimo wielu ostatnich tragicznych wypadków spowodowanych pod wpływem alkoholu (w Kamienieniu Pomorskim czy przez pijanego motorniczego w Łodzi) wciąż dla wielu nie jest problemem. Za to ktoś, kto odmawia spożywania alkoholu w trakcie spotkania towarzyskiego musi się z tego tłumaczyć i jeszcze wielokrotnie w czasie jego trwania będzie namawiany do picia.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Miasta i Gminy Murowana Goślina na 2018 rok zgodny jest z Narodowym Programem Zdrowia na lata 2016 - 2020 i stworzony został w oparciu o Rekomendacje do Realizowania i Finansowania Gminnych Programów Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2018 r. wydane przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W przygotowaniu Programu uwzględniono propozycje członków Gminnej

Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pracowników Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego dla Uzależnionych i ich Rodzin oraz Ofiar i Sprawców Przemocy, członków Zespołu Interdyscyplinarnego, członków Grupy Anonimowych Alkoholików z Białężyna oraz pracowników socjalnych Ośrodka Pomocy Społecznej i pedagogów szkolnych. Ponadto, Program dostosowano do specyfiki problemów alkoholowych w gminie uwzględniając lokalne możliwości realizacji pod względem prawnym, administracyjnym i ekonomicznym.

Działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych na terenie gminy Murowana Goślina mają charakter długofalowy i stanowią niejako kontynuację wcześniej podejmowanych. Zbieżność celów i zadań Programu na 2018 r. z Gminnymi Programami realizowanymi od 2007 r. w dużym stopniu warunkuje ich skuteczność.

II. DIAGNOZA ROZMIARÓW PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

W planowaniu i prowadzeniu działań mających na celu profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych bardzo ważne jest dokładne rozpoznanie skali problemów na terenie gminy, wzorów zachowań związanych z konsumpcją napojów alkoholowych, struktury spożycia oraz zaburzeń życia społecznego i rodzinnego wywołanego alkoholem. Od wielu lat alkoholizm zajmuje wiodące miejsce na liście lokalnych problemów społecznych. Zespół uzależnienia od alkoholu oraz picie szkodliwe mają zgubny wpływ nie tylko na samopoczucie fizyczne i psychiczne osób pijących ale również ich rodzin. Wpływają negatywnie na rozwój gospodarczy i społeczny w związku ze zwiększonymi kosztami opieki zdrowotnej i socjalnej, ubezpieczeniem zdrowotnym, egzekwowaniem prawa i porządku publicznego czy kosztami w miejscu pracy.

Z danych Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynika, że w 2015 r. spożycie 100% alkoholu w przeliczeniu na jednego mieszkańca wyniosło 9,41 l (w 2011 r. - 9,25 w 2007 r.-9,21 l 100% alkoholu). Niepokojący jest fakt, że ciągle wzrasta konsumpcja wyrobów spirytusowych-ok. 1/3 ogółu wypitego alkoholu. Niewątpliwie ogromny wpływ na spożycie ma dostępność ekonomiczna poszczególnych rodzajów alkoholu, która wciąż wzrasta. W 1998 roku za średnią pensję można było kupić 504 butelki piwa, w 2008 roku już 1094 butelki. W przypadku wódki liczby te to odpowiednio: w 1998 roku 56 butelek i 158 w 2008 roku. I jeszcze wino: w 2008 roku za średnią pensję można było kupić 368 butelek w porównaniu do 147 w 1998 roku¹.

Z „badań postaw i zachowań Polaków oraz mieszkańców województwa wielkopolskiego wobec problemów alkoholowych”² wynika, że wśród mieszkańców województwa wielkopolskiego najpopularniejsze jest wino. Pomimo, że wino jest

¹ Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2011-2015.

² Raport z badań realizowanych w 2005 r., opracowanych przez Pracownię Badań Społecznych w Sopocie.

najpopularniejsze, to ma zdecydowanie najmniejszy udział (7%) w strukturze spożycia alkoholu przez mieszkańców Wielkopolski. Przeważająca część (48%) ogółem wypitego przez nich alkoholu stanowi piwo, nieco mniejszy udział mają wysokoprocentowe napoje alkoholowe (45%). Ponad jedna trzecia (35%) mieszkańców województwa pierwszy raz wypić alkoholu przed ukończeniem 18 roku życia.

Alkohol jest najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży szkolnej w Polsce. Picie alkoholu jest główną przyczyną zgonów i niepełnosprawności osób w wieku 15-21 lat. Biorąc pod uwagę średni odsetek osób uzależnionych w danej populacji, szacuje się, że ok. 3% młodzieży uzależni się od alkoholu w przyszłości, ale znacznie większy odsetek jest narażony na różnego rodzaju doraźne szkody związane z działaniem alkoholu, takie jak: wypadki (w tym śmiertelne), konflikty z prawem, zachowania agresywne, podwyższone ryzyko stania się ofiarą przestępstwa, przedwczesna inicjacja seksualna, konflikty z rówieśnikami i w rodzinie, problemy związane z nauką, sięganie po inne substancje psychoaktywne.

Mężczyźni piją 4,5 razy więcej alkoholu niż kobiety, jednak to kobiety znacznie szybciej się uzależniają. Od kilku lat obserwuje się również wzrost oferty napojów alkoholowych skierowanych bezpośrednio dla kobiet jak i wzrost przyzwolenia społecznego na picie tzw. alkoholi lżejszych. Jednak obraz statystycznie pijącego mężczyzny a statystycznie pijącej kobiety różni się znacznie. Pijący mężczyzna to bezrobotny rozwodnik, gdzie często alkohol jest główną przyczyną rozvodu, wykonujący sporadycznie drobne prace nie wymagające kwalifikacji. Pijąca kobieta jest młoda, wykształcona, aktywna zawodowo i najczęściej nie założyła własnej rodziny (zob. tabela 1.).

Tabela 1.: Największe spożycie alkoholu w grupie mężczyzn i kobiet.³

	Kobieta	Mężczyzna
wiek	19-29 i 30-39 lat	30-39 i 40-49 lat
stan cywilny	panna	rozwodnik
Wykształcenie	wyższe	zawodowe
sytuacja zawodowa	zatrudniona/ucząca	bezrobotny
zajmowane stanowisko	umysłowe	robotnik niewykwalifikowany

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Z danych ewidencji ludności (stan na 15.09.2017 r.) wynika, że w gminie Murowana Goślina zamieszkuje 16 317 mieszkańców. Wg szacunkowych danych w rodzinach z problemem alkoholowym, tj. takich, w których przynajmniej jedna osoba w rodzinie pije w sposób szkodliwy, żyje w gminie Murowana Goślina ok. 2300 osób, w tym

³ Wyniki badań konsumpcji alkoholu w Polsce w 2008r. - Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

ok. 650 dzieci. Szacunkowe dane populacji osób uzależnionych i członków ich rodzin na terenie Polski i Murowanej Gośliny przedstawia tabela 2.

Tabela 2.: Dane szacunkowe populacji osób uzależnionych, oraz członków ich rodzin na terenie Polski i Murowanej Gośliny.

Grupa osób	% populacji	Polska (38,4 mln)	gmina Murowana Goślina (16 317)
Osoby uzależnione od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	320
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (małżonkowie/partnerzy, rodzice)	ok. 4%	ok. 1,5 mln	650
Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholowych	ok. 4%	ok. 1,5 mln	650
Osoby pijące szkodliwie	ok. 5-7%	2,5 mln	980

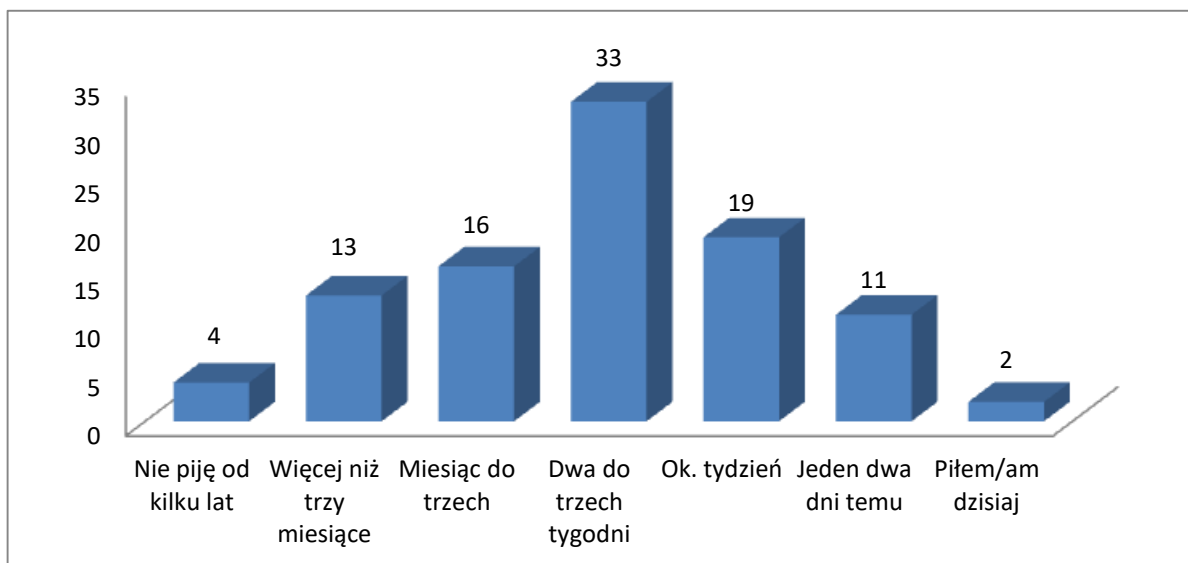
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2013-2017.

II.I Spożycie alkoholu przez dorosłych mieszkańców gminy.

Przeprowadzając badania ankietowe zapytano mieszkańców gminy o czas jaki upłynął od ostatniego spożycia alkoholu. Okazuje się bowiem, iż w ciągu ostatnich trzech tygodni alkohol piło 65% spośród 100 przebadanych dorosłych mieszkańców gminy, przy czym w ciągu ostatniego tygodnia – 32%. Wśród badanych było 4% abstynentów lub osób, które nie używały alkoholu w ciągu ostatnich kilku lat. 13% badanych deklaruje, że nie piło alkoholu od co najmniej 3 miesięcy. Ostatni kontakt z alkoholem w okresie miesiąca do trzech deklaruje 16% dorosłych mieszkańców gminy⁴. Szczegółowe dane przedstawia wykres 1.

⁴ Diagnoza Lokalnych Problemów Społecznych Murowana Goślina 2013r., s. 27

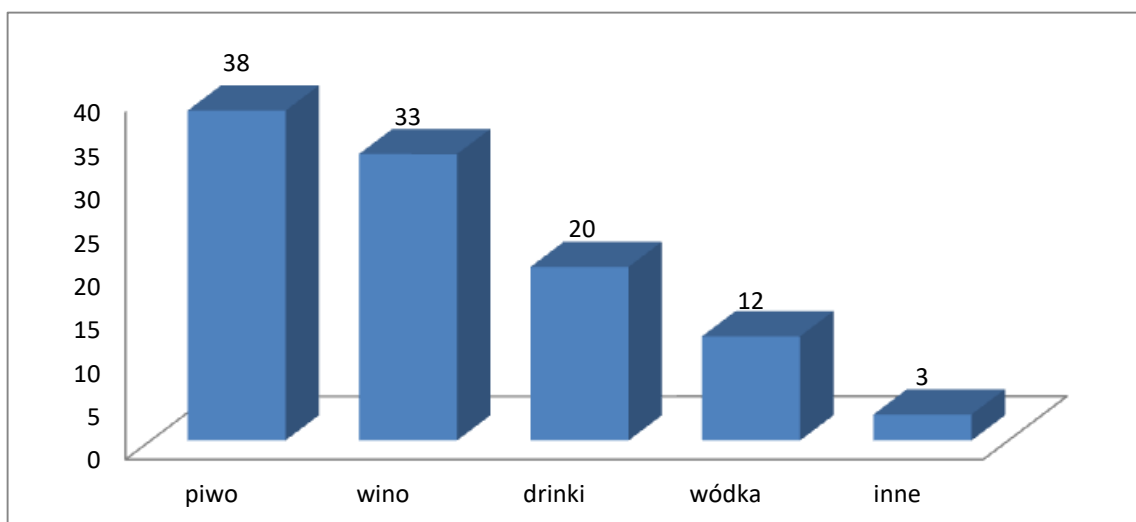
Wykres 1.: Czas jaki upłynął od ostatniego spożycia alkoholu(dane w %).

Źródło: Badanie ankietowe przeprowadzone przez Centrum Rozwiązywania Problemów Społecznych w Warszawie - Diagnoza Lokalnych Problemów Społecznych Murowana Goślina 2013 r.

Oceniając z perspektywy czasu swój pierwszy kontakt z alkoholem mieszkańcy częściej przyznają, że nastąpił on dosyć późno, w większości po ukończeniu 18 roku życia. W okresie przed 15 rokiem życia piło alkohol 7% badanych. Pomiędzy 18 a 21 rokiem życia po raz pierwszy alkohol piło 39% badanych, natomiast 26% zadeklarowało inicjację alkoholową pomiędzy 16 a 17 rokiem życia. Nie pamięta faktu inicjacji alkoholowej lub nie chce podać jej momentu aż 19% badanych. Mieszkańcy gminy deklarują głównie spożycie piwa, wina i drinków.⁵ Szczegółowe dane na temat struktury spożycia alkoholu w gminie przedstawia wykres 2.

Wykres 2 .:Struktura spożycia alkoholu w gminie (dane w %).

Źródło: Badanie ankietowe przeprowadzone przez Centrum Rozwiązywania Problemów Społecznych w Warszawie- Diagnoza Lokalnych Problemów Społecznych Murowana Goślina 2013 r.

⁵ Diagnoza Lokalnych Problemów Społecznych Murowana Goślina 2013r., s. 28-29

II. II. Dane z lokalnego systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych

W rejestrach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych figurują 334 osoby (stan na 15.09.2017 r.) zgłoszone przez członków rodziny, pracowników socjalnych, Policję i inne osoby celem rozpoczęcia procedury zobowiązania do leczenia uzależnienia. W 2015 r. wpłynęło 19 wniosków o zobowiązanie do leczenia, w 2016 r. 17 wniosków a w 2017 r. 11 wniosków (stan na 15.09.2017 r.). Szczegółowe dane odnośnie sposobu postępowania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w zgłoszonych przypadkach w latach 2012-2017 przedstawia tabela 3.

Tabela 3.: Procedura postępowania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2012-2017.

GKRPA	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Liczba złożonych wniosków o wszczęcie procedury zobowiązania do leczenia uzależnienia od alkoholu	15	14	23	19	17	11
Liczba osób zmotywowanych do dobrowolnego poddania się leczeniu odwykowemu	3	3	4	3	0	4
Osoby skierowane na badanie przez biegłych	10	9	32	23	14	12
Liczba wniosków skierowanych do Sądu Rejonowego o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu uzależnienia.	8	12	12	18	10	5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GKRPA w Murowanej Goślinie.

W 2017 r. (stan na 15.09.2017 r.) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zaprosiła na posiedzenie celem przeprowadzenia rozmów wspierająco - motywujących 20 członków rodzin osób uzależnionych (21 członków w 2016 r., 31 członków w 2015 r., 35 w 2014 r.) oraz na rozmowy interwencyjno - motywujące 31 osób uzależnionych od alkoholu (60 osób w 2015 r., 46 osób w 2014r.).

Gminna Komisja zaopiniowała 12 wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. W 2015 roku zaopiniowano 35 wniosków, w tym 18 wniosków dotyczących sprzedaży jednorazowej. W 2014 r. zaopiniowano 32 wnioski o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, w tym 14 wniosków dotyczących jednorazowej sprzedaży. Na terenie gminy są ulokowane 65 punktów sprzedaży napojów alkoholowych, w tym 11, w których sprzedaje się alkohol do spożycia w miejscu

sprzedaży. Biorąc pod uwagę ogólną liczbę mieszkańców w stosunku do liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych, wynika, że na jeden punkt sprzedaży przypada 251 mieszkańców.

Śladem lat poprzednich w 2017 r. kontynuował pracę Punkt Informacyjno - Konsultacyjny dla Uzależnionych i ich Rodzin oraz Ofiar i Sprawców Przemocy, prowadzący działalność edukacyjną, profilaktyczną, interwencyjną i diagnostyczną. Punkt kieruje swoje działania zarówno do osób pijących szkodliwie, uzależnionych, zagrożonych uzależnieniem jak i członków ich rodzin, oraz ofiar i sprawców przemocy. Z oferty Punktu mogą korzystać również osoby, które w swojej pracy stykają się z osobami uzależnionymi, lub zagrożonymi wystąpieniem patologii czy też członkami ich rodzin, konsultując się z innymi specjalistami i korzystając z zasobów bibliotecznych. Żadna z usług Punktu nie wiąże się z wydatkami finansowymi dla korzystających. Tabela 4 przedstawia ilość porad udzielonych w latach 2012-2017 przez specjalistów zatrudnionych w Punkcie Informacyjno -Konsultacyjnym (stan na 15.09.2017 r.).

Tabela 4.: Ilość porad udzielonych w latach 2012-2017 przez specjalistów zatrudnionych w PIK.

Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Korzystający:	314	448	370	384	271	289

Źródło: Opracowanie własne na podstawie dokumentacji PIK.

W ramach Punktu porad udzielało dwóch psychologów, terapeuta ds. uzależnienia od alkoholu, terapeuta ds. współuzależnienia, prawnik. Co tydzień odbywały się dwugodzinne spotkania Grupy wsparcia dla uzależnionych, w których brało udział od 6 do 13 osób oraz Grupy wsparcia dla współuzależnionych, w której uczestniczy od 4 do 9 osób.

Na terenie gminy prężnie działają Grupa Anonimowych Alkoholików oraz Grupa Al-Anon. Grupa AA zrzesza ponad 30 osób spotykających się raz w tygodniu w salce na terenie Parafii p.w. Św. Tymoteusza w Białężynie. W ostatnią sobotę miesiąca odbywają się otwarte mitingi Grupy, w których może wziąć udział każdy członek rodziny, w której występuje problem alkoholowy. 10-osobowa Grupa Al-Anon, spotyka się raz w tygodniu w pomieszczeniach wynajmowanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej. Obie Grupy mają charakter samopomocowy.

Ośrodek Pomocy Społecznej w 2017 roku udzielił pomocy finansowej z powodu uzależnienia od alkoholu 27 rodzinom na kwotę 101.824,69 zł a z tytułu przemocy w rodzinie 5 rodzinom na kwotę 3.940,00 zł(stan na 15.09.2017r). W 2016 roku w związku z problemami związanymi z nadużywaniem alkoholu Ośrodek udzielił wsparcia finansowego 20 rodzinom na kwotę 75.471,32 zł oraz 2 rodzinom z tytułu przemocy w

rodzinie na kwotę 1.340,00 zł. 16 rodzin objętych jest procedurą „Niebieskiej Karty” – sprawy prowadzi Zespół Interdyscyplinarny.

Przychodnia Lekarza Rodzinnego w Murowanej Goślinie informuje, że w 2017 r. nie odnotowali zgłaszających pacjentów pod wpływem alkoholu. A każdy lekarz wiedzący o problemie alkoholowym swojego pacjenta prowadzi własne działania profilaktyczne. Od 01 stycznia do 31 sierpnia nie wystawiono żadnego skierowania na oddział detoksykacyjny. W pierwszym półroczu 2015 roku wystawiono takich skierowań 16. W ramach swoich obowiązków służba medyczna prowadziła działania profilaktyczne w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu. Były to rozmowy z pacjentami i ich rodzinami oraz pogadanki profilaktyczne i wizyty w środowisku realizowane przez pielęgniarki środowiskowo-rodzinne.

Z danych Komisariatu Policji wynika, że w ciągu 2017 roku przeprowadzono 99 interwencji domowych (stan na 15.09.2017 r.). W 2016 roku przeprowadzono 20 interwencji. W przypadku 10 interwencji przeprowadzonych w 2017 r. wykorzystano procedurę „Niebieskiej Karty” (stan na 15.09.2017 r.).

Poniżej przedstawiono statystyki dotyczące ujawnionych przestępstw i wykroczeń opracowane w oparciu o informacje z Komisariatu Policji w Murowanej Goślinie i dane Straży Miejskiej (stan na 15.09.2017 r.).

W 2015 roku na terenie gminy Murowana Goślina ujawniono 13 przypadków kierowania pojazdami w stanie nietrzeźwym, które skierowano do sądu aktu oskarżenia. Odnotowano 51 kolizji w ruchu drogowym, jednak Komisariat Policji nie prowadził statystyk, czy sprawca był pod wpływem alkoholu. W 2016 roku było 17 przypadków kierowania pojazdami pod wpływem alkoholu skierowanych do sądu aktu oskarżenia. W 2017 roku ujawniono 13 przypadków kierowania pojazdami pod wpływem alkoholu, wszystkie sprawy skończyły się skierowaniem do sądu aktu oskarżenia.

Szczegółowe dane odnośnie prowadzenia pojazdów w stanie nietrzeźwym w latach 2012-2017 przedstawia tabela 5.

Tabela 5.: Kierowanie pojazdami w stanie nietrzeźwym w latach 2012-2017.

Kierowanie pojazdami w stanie nietrzeźwym w latach	Podjejrzeni
2012 r.	49
2013 r.	25
2014 r.	7
2015 r.	13
2016 r.	17
2017 r.	13

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Policji w Murowanej Goślinie.

W 2017 roku odnotowano 48 przypadków spożywania alkoholu wbrew zakazom (art. 43¹ ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z

2016 r. poz. 446 ze zm.), a w 2016 roku 60 takich przypadków. Szczegółowe dane odnośnie ujawnionych przypadków spożywania alkoholu wbrew zakazom przedstawia tabela 6.

Tabela 6.: Ujawnione przypadki spożywania alkoholu wbrew zakazom w latach 2012-2017.

Ujawnione przypadki spożywania alkoholu wbrew zakazom	Ogólna liczba podejrzanych
2012 r.	53
2013 r.	70
2014 r.	85
2015 r.	48
2016 r.	60
2017 r.	48

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Policji i Straży Miejskiej w Murowanej Goślinie.

W 2015 roku funkcjonariusze Policji odwieźli do Izby Wyrzeźwień 17 osób a 8 osób będących pod wpływem alkoholu do miejsca zamieszkania. W 2016 roku odwieziono do Izby Wyrzeźwień 24 osoby a 12 do miejsca zamieszkania. W 2016 roku nie ujawniono żadnego przypadku osoby nieletniej pod wpływem alkoholu. W 2017 roku odwieziono do Izby Wyrzeźwień 35 osób a 11 do miejsca zamieszkania.

Jednocześnie w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2017 roku zapewniano wsparcie dzieciom z rodzin zagrożonych bądź uwikłanych w sytuacje uzależnienia od alkoholu prowadząc zajęcia opiekuńczo-wychowawcze o charakterze profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy. W tabeli 7 przedstawiono liczbę dzieci i młodzieży korzystającej z zajęć w 2017 r.

Tabela 7.: Uczestnicy zajęć opiekuńczo-wychowawczych

Zajęcia opiekuńczo-wychowawcze	Liczba dzieci i młodzieży biorących udział w zajęciach
„Niezasłupione Asiory” w Przebędowie	26
„Biedrony” w Uchorowie	24
„Słoneczni” w Długiej Goślinie	30
„Słoneczko” w Murowanej Goślinie	10
"Dom Radości" Parafia pw. Najwyższego Arcykapłana Jezusa Chrystusa	20

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Ośrodka Pomocy Społecznej.

III. PROGRAM

Cele i zadania przewidziane do realizacji w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2018 rok stanowią część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Murowana Goślina i zostały opracowane zgodnie z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2016 r. poz. 487 ze zm.).

III.I. ADRESACI PROGRAMU:

1. Rodziny, w których występuje problem alkoholowy.
2. Osoby pijące szkodliwie, w tym uzależnieni od alkoholu.
3. Mieszkańcy gminy, w tym szczególnie młodzież szkolna.

III.II. CELE OGÓLNE PROGRAMU

1. Zapewnienie ciągłości działań o charakterze terapeutycznym, edukacyjnym i doradczym dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin.
2. Propagowanie trzeźwości i abstynencji w społeczności lokalnej.
3. Zmniejszenie rozmiarów aktualnie istniejących problemów uzależnień i przemocy w rodzinie oraz zapobieganie powstawaniu nowych.

III.III. ZADANIA DO REALIZACJI

ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI POMOCY TERAPEUTYCZNEJ I REHABILITACYJNEJ DLA OSÓB UZALEŻNIONYCH OD ALKOHOLU.

1. Kontynuacja działań Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego dla Uzależnionych i ich Rodzin oraz Ofiar i Sprawców Przemocy⁶, do którego podstawowych zadań należy:

- nawiązywanie pierwszego kontaktu z osobami i rodzinami z problemem uzależnień oraz przemocy domowej,
- wstępne motywowanie do podjęcia terapii,
- doradztwo i konsultacje specjalistów (m.in. psycholog, prawnik, terapeuta) w sprawach rodzinnych, uzależnień i przemocy w rodzinie),
- realizacja zajęć o charakterze terapeutycznym-spotkania indywidualne, grupowe i rodzinne,
- informowanie o możliwości podjęcia leczenia osób uzależnionych,
- udostępnianie materiałów o charakterze informacyjno-edukacyjnym,
- telefon zaufania dla osób uzależnionych i ich rodzin oraz ofiar i sprawców przemocy.

Zakres finansowania działalności PIK obejmuje m.in:

- ponoszenie kosztów najmu pomieszczeń PIK,
- wynagrodzenie osób pełniących dyżury,
- zakup materiałów informacyjnych i edukacyjnych, książek oraz specjalistycznej prasy,
- zakup artykułów papierniczo-biurowych do prowadzenia zajęć oraz dokumentowania pracy PIK,
- zakup materiałów, przeprowadzanie remontów i bieżących napraw oraz systematyczne wyposażanie Punktu w sprzęt, umożliwiający poprawę jakości świadczonych usług,
- finansowanie udziału w szkoleniach i kursach osób wykonujących zadania w PIK.

2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

- motywowanie osób uzależnionych do podjęcia leczenia,
- kierowanie osób uzależnionych od alkoholu na badanie przez biegłych sądowych w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu oraz wskazania rodzaju zakładu leczniczego,
- występowanie do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do leczenia osób uzależnionych od alkoholu,
- monitorowanie sytuacji osoby zobowiązanej do leczenia.
- respektowanie zakazu w miejscach publicznych

Zakres finansowania obejmuje m.in.:

- koszty opinii biegłych,

⁶ Punkt Informacyjno-Konsultacyjny dla Uzależnionych i ich Rodzin oraz Ofiar i Sprawców Przemocy - w dalszej części programu stosowany skrót - PIK

- opłaty sądowe, w tym, związane ze składaniem wniosku o wszczęcie procedury zobowiązania do leczenia i wydanie odpisu postanowienia,
- opłaty pocztowe i zakup materiałów biurowych,
- wynagrodzenie członków GKRPA.

3. Inne działania:

- kierowanie niezatrudnionych osób uzależnionych i członków ich rodzin do lokalnego Klubu Pracy celem reintegracji zawodowej umożliwiającej powrót na rynek pracy (oferty pracy, szkolenia, doradztwo zawodowe).

UDZIELANIE RODZINOM, W KTÓRYCH WYSTĘPUJĄ PROBLEMY ALKOHOLOWE, POMOCY PSYCHOSPOŁECZNEJ I PRAWNEJ, A W SZCZEGÓLNOŚCI OCHRONY PRZED PRZEMOCĄ W RODZINIE.

1. Poradnictwo psychologiczne i prawne w Punkcie Informacyjno – Konsultacyjnym dla Uzależnionych i ich Rodzin oraz Ofiar i Sprawców Przemocy.
2. Uruchamianie i prowadzenie procedury "Niebieskiej Karty" w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych.
3. Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2021.

PROWADZENIE PROFILAKTYCZNEJ DZIAŁALNOŚCI INFORMACYJNEJ I EDUKACYJNEJ W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII, W SZCZEGÓLNOŚCI DLA DZIECI I MŁODZIEŻY, W TYM PROWADZENIE POZALEKCYJNYCH ZAJĘĆ SPORTOWYCH, A TAKŻE DZIAŁAŃ NA RZECZ DOŻYWIANIA DZIECI UCZESTNICZĄCYCH W POZALEKCYJNYCH PROGRAMACH OPIEKUŃCZYCH I SOCJOTERAPEUTYCZNYCH.

1. Zajęcia opiekuńczo-wychowawcze:

- prowadzenie zajęć opiekuńczo-wychowawczych o charakterze profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy dla dzieci (proponowane miejsca realizacji - w świetlicy w Szkole Podstawowej Nr 1 i w Szkole Podstawowej w Długiej Goślinie, Parafii p.w. Najwyższego Arcykapłana Jezusa Chrystusa, Pałacu w Przebędowie i Świetlicy wiejskiej w Uchorowie). Dopuszcza się w ciągu 2018 roku zmianę lokalizacji miejsc, zakończenie prowadzenia zajęć w konkretnym miejscu lub powstanie nowych miejsc prowadzenia zajęć opiekuńczo-wychowawczych w miarę lokalnych potrzeb i możliwości finansowych,
- organizacja wigilii dla dzieci,
- organizacja festynów, imprez sportowych i innych imprez o charakterze profilaktycznym,
- organizacja kampanii i programów profilaktycznych,

- organizacja wyjazdów, w tym wakacyjnych oraz innych zajęć profilaktycznych, pozalekcyjnych i sportowych.

Zakres finansowania obejmuje m.in.:

- wynagrodzenie dla osób prowadzących zajęcia,
- dożywianie uczestników zajęć,
- zakup materiałów papierniczych, biurowych, dydaktycznych i innych niezbędnych do prowadzenia zajęć,
- finansowanie wypoczynku letniego i zimowego,
- finansowanie wyjazdów,
- zakup paczek gwiazdkowych i pokrycie kosztów wigilii,
- zakup materiałów edukacyjnych, dydaktycznych oraz sprzętu umożliwiającego poprawę jakości realizowanych zajęć.

2. Wspieranie aktywnych form spędzania czasu wolnego promujących zdrowy styl życia:

- organizacja wyjazdów o charakterze profilaktycznym, edukacyjnym i terapeutycznym,
- wspieranie organizacji wypoczynku letniego i zimowego,
- współpraca z klubami sportowymi i uczniowskimi klubami sportowymi,
- wspieranie zajęć sportowych, w tym tych organizowanych przez szkoły,
- organizacja dnia dziecka,
- realizacja innych działań o charakterze sportowo-rekreacyjnym w ramach zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży.

Zakres finansowania obejmuje m.in.:

- dofinansowanie organizacji zajęć sportowych,
- finansowanie wyjazdów, w tym wypoczynku letniego i zimowego,
- zakup artykułów i materiałów na obchody dnia dziecka,
- finansowanie działań promujących aktywny sposób spędzania czasu wolnego.

3. Realizacja programów profilaktyki uzależnień:

- kontynuacja Programu „Zachowaj Trzeźwy Umysł”,
- realizacja szkolnych i środowiskowych programów profilaktyki uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy,
- organizacja własnych kampanii z zakresu profilaktyki uzależnień, przeciwdziałania przemocy.

Zakres finansowania obejmuje m.in.:

- zakup Programu Profilaktycznego „Zachowaj Trzeźwy Umysł”,
- zakup materiałów profilaktycznych, w tym plakatów i ulotek niezbędnych do realizacji programów i kampanii profilaktycznych,
- zakup szkolnych i środowiskowych programów profilaktycznych w tym przedstawień i pogadanek.

4. Prowadzenie powszechnej edukacji profilaktycznej w zakresie szkodliwości alkoholu i innych substancji uzależniających oraz promującej zdrowy styl życia:

- udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach i akcjach informacyjno-edukacyjnych, w tym dotyczących ryzyka szkód wynikających ze spożywania alkoholu,
- organizowanie koncertów, spektakli, warsztatów, pogadanek, prelekcji o tematyce dotyczącej szkodliwości alkoholu i przeciwdziałania przemocy,
- zakup nagród oraz dofinansowanie zakupu materiałów umożliwiających przeprowadzanie imprez z elementami profilaktyki,
- organizacja kampanii mającej na celu powstrzymanie sprzedaży alkoholu nieletnim,
- podnoszenie kwalifikacji członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- szkolenia dla osób stykających się na co dzień z osobami uzależnionymi oraz realizatorów programów i zajęć profilaktycznych,

Zakres finansowania obejmuje m.in.:

- wykonanie i zakup materiałów profilaktycznych-prasa, książki, broszury, plakaty oraz inne materiały informacyjne, edukacyjne i promocyjne,
- finansowanie szkoleń, kursów oraz innych form podnoszenia kwalifikacji zawodowych.

WSPOMAGANIE DZIAŁANOŚCI INSTYTUCJI, STOWARZYSZEŃ I OSÓB FIZYCZNYCH, SŁUŻĄCEJ ROZWIĄZYWANIU PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH.

1. Wspieranie działalności Grup Wsparcia dla Uzależnionych i Współuzależnionych oraz Grup AA w Murowanej Goślinie i Białężynie i Grupy Al-Anon.

Zakres finansowania obejmuje m.in.:

- opłaty za najem pomieszczeń Grupy AA w Białężynie,
- zakup opału dla Grupy AA w Białężynie,
- dofinansowanie wyjazdu na spotkania grup trzeźwościowych do Częstochowy,
- dofinansowanie imprez integracyjnych grup trzeźwościowych i członków ich rodzin z Murowanej Gośliny i ościennych gmin,
- systematyczne wyposażanie w materiały edukacyjne oraz sprzęt umożliwiający poprawę jakości świadczonych usług,
- użyczanie pomieszczeń Grupie Al-Anon.

2. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej propagowaniu trzeźwości oraz rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

3. Wspieranie działalności organizacji pozarządowych poprzez udzielanie dotacji na realizację zadań publicznych z zakresu profilaktyki alkoholowej w drodze otwartych konkursów ofert (realizacja w miarę potrzeb).

4. Promowanie ciekawych projektów, przedsięwzięć i inicjatyw społecznych w zakresie profilaktyki uzależnień oraz promowania zdrowego stylu życia (finansowanie w ramach potrzeb).

Współpraca z :

- Państwową Agencją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Wojewódzkim Ośrodkiem Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia,
- Fundacją Rozwoju Profilaktyki Edukacji i Terapii Problemów Alkoholowych ETOH w Poznaniu,
- organizacjami pozarządowymi i innymi jednostkami pożytku publicznego w celu realizacji zadań zawartych w Programie.

PODEJMOWANIE DZIAŁAŃ W ZWIĄZKU Z NARUSZENIEM PRZEPISÓW OKREŚLONYCH W ART. 13¹ I ART. 15 USTAWY O WYCHOWANIU W TRZEŹWOŚCI

1. Przeprowadzanie kontroli zasad sprzedaży napojów alkoholowych w punktach prowadzących sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych na podstawie upoważnień wydanych przez Burmistrza Miasta i Gminy Murowana Goślina.
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wydaje opinię, o zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami Rady Miejskiej, wniosku o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.
3. Szkolenie sprzedawców napojów alkoholowych – rozpowszechnianie ulotek i materiałów edukacyjnych.

GMINNA KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych powoływani są przez Burmistrza Miasta i Gminy Murowana Goślina zgodnie z zasadami określonymi w ustawie z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2016 r. poz. 487 ze zm.). Komisja wykonuje swoje obowiązki w oparciu o Regulamin organizacyjny GKRPA zatwierdzony przez Burmistrza Miasta i Gminy Murowana Goślina. Zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w skład Komisji wchodzi osoby przeszkolone w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Szkolenia finansowane są z opłat z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Za udział w posiedzeniach Komisji oraz wykonywanie innych czynności związanych z pracami Komisji jej członkowie otrzymują stałe miesięczne wynagrodzenie w wysokości 650,00 zł brutto. Umniejsza się wysokość wynagrodzenia za nieobecność na posiedzeniach Komisji proporcjonalnie do ilości posiedzeń w miesiącu. Wynagrodzenie wypłacane jest zgodnie z listą obecności, potwierdzającą udział w posiedzeniach.

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELÓW:

- liczba osób uzależnionych i pijących szkodliwie, członków ich rodzin oraz ofiar i sprawców przemocy korzystających ze wsparcia PIK,
- liczba uczestników Grupy Wsparcia dla Uzależnionych,
- liczba uczestników Grupy Wsparcia dla Współuzależnionych,
- liczba osób, wobec których prowadzono postępowanie o zobowiązanie do leczenia uzależnienia,
- liczba osób skierowanych na badanie do biegłych celem wydania opinii w przedmiocie uzależnienia,
- liczba osób uzależnionych i członków ich rodzin, z którymi przeprowadziła rozmowy GKRPA,
- liczba rodzin z problemem uzależnienia i przemocy w rodzinie objętych pomocą Ośrodka Pomocy Społecznej,
- liczba uczestników zajęć opiekuńczo-wychowawczych o charakterze profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy,
- liczba dzieci, młodzieży, nauczycieli i rodziców objętych szkolnymi programami profilaktycznymi,
- liczba dzieci i młodzieży oraz dorosłych objętych pozaszkolnymi programami profilaktycznymi,
- liczba osób przeszkolonych w zakresie zapobiegania uzależnieniom,
- liczba dzieci i młodzieży objętych działaniami w ramach zagospodarowania czasu wolnego w okresie ferii i wakacji,
- ilość wydanych zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych,
- liczba interwencji domowych przeprowadzonych przez Policję i Straż Miejską, w tym z użyciem procedury „Niebieskiej Karty”,
- liczba interwencji Policji i Straży Miejskiej w związku z naruszeniem przepisów ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- liczba osób będących pod wpływem alkoholu odwiezionych przez Policję do izby wytrzeźwień lub do domu,
- liczba przestępstw i wykroczeń popełnionych pod wpływem lub w związku z alkoholem.

REALIZATORZY PROGRAMU

1. Ośrodek Pomocy Społecznej:
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
3. Punkt Informacyjno – Konsultacyjny dla Uzależnionych i ich Rodzin oraz Ofiar i Sprawców Przemocy,
4. Szkoły,
5. Policja i Straż Miejska,

6. Inne instytucje, organizacje, stowarzyszenia i osoby fizyczne realizujące cele i zadania zawarte w Programie.

Zadanie koordynacji Gminnego Programu Profilaktyki powierza się zastępcy kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej lub innej wyznaczonej przez kierownika osobie, która sprawuje nadzór nad formalną i merytoryczną zgodnością działań z zadaniami ujętymi w zatwierdzonym Programie.

ZASADY FINANSOWANIA PROGRAMU

Źródłem finansowania zadań zawartych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2018 rok są wpływy z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Ze środków pochodzących z opłat za wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych finansowane są również zadania zawarte w Gminnym Programie Przeciwdziałania Narkomanii.

**UZASADNIENIE DO
UCHWAŁY NR XXXVII/341/2017
RADY MIEJSKIEJ W MUROWANEJ GOŚLINIE**

z dnia 30 października 2017 r.

Zgodnie z art. 4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2016 r. poz. 487 ze zm.), do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych. Zadania te obejmują w szczególności:

- zwiększanie pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

Realizacja powyższych zadań w myśl art. 4¹ ust. 2 wymienionej ustawy prowadzona jest w postaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, uchwalanego corocznie przez Radę Gminy.

W związku z powyższym konieczne jest podjęcie uchwały w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Miasta i Gminy Murowana Goślina na 2018 rok.